

3. COMUNITATS AUTÒNOMES

3.1. ACTIVITAT LEGISLATIVA

A cura de Joan Subirats i Belén Noguera

Llei balear 6/1997, de 8 de juliol, per la qual es regula el sòl rústic.¹

Si atenem a l'evolució històrica de les polítiques i els instruments urbanístics, ben aviat comprovem que la major part de la legislació, la jurisprudència i els comentaris doctrinals que es formulen sobre aquesta matèria i les controvèrsies que planteja es mouen dins els estrets marges que ofereixen els nuclis de població. La ciutat ha estat el centre d'atenció del legislador, el camp de treball de la intervenció administrativa i el medi de cultiu idoni per a l'impuls de vives polèmiques dogmàtiques.

Un contrast significatiu amb el temps i els esforços esmerçats a tot allò que està situat més enllà dels límits de les urbs. La situació de l'entorn, del territori, del paisatge, del medi físic o del medi ambient sempre es mantenia impermeable al tractament urbanístic. Els plans d'urbanisme no es preocupaven d'una realitat que, en gran manera, era percebuda com un cos estrany, com una cosa aliena.

Ara bé, en les darreres dècades s'han succeït diversos fenòmens que han alterat l'estat de les coses. Concretament,

en destaquen dos sobre la resta. En primer lloc, com bé assenyala Bassols Coma, «*la necesidad de poner límites y barreras al crecimiento urbano, especialmente en las áreas metropolitanas y grandes ciudades, a fin de evitar el avance de la urbanización difusa*».² En segon lloc, i al nostre entendre de manera decisiva, la preocupació creixent i progressiva pel medi ambient. Fins fa unes dècades, l'acció humana sobre el medi ambient era pràcticament inapreciable i no es feia necessari adoptar mesures de protecció. Era un problema que no existia. Amb l'arribada de l'exaltació del progrés i l'explosió del desenvolupament industrial, la situació ha canviat, i ha canviat molt. Ningú no posa en dubte el greu deteriorament mediambiental que ha experimentat el nostre planeta en la segona meitat d'aquest segle. Es diu fins i tot que estem vivint un període històric excepcional: una cosa semblant a un «estat d'excepció històric»,³ que hauria començat entre els anys 1930-1950. Les dades de què disposem actualment ens permeten assegurar que

1. BOCAIB núm. 88, de 15 de juliol; BOE núm. 192, de 12 d'agost.

2. Bassols Coma, M., «La planificación urbanística: su contribución a la protección del medio ambiente», a Esteve Pardo, J. (coord.), *Derecho del medio ambiente y Administración local*, Madrid: Civitas, 1996, pàg. 401.

3. Riechmann, J., «La crisis ecológica: un desafío ético, social y político», a les revistes *Mientras Tanto* i *En Pie de Paz*, Universitat de Barcelona, pàg. 10-13.

l'ésser humà de les societats industrials constitueix una veritable «força geològica planetària».⁴ No és aventurat si parlem obertament de crisi ecològica. Una crisi que, com indica Riechmann, es caracteritza per la globalitat, la irreversibilitat i l'aproximació a límits absoluts (superació de la capacitat de sustentació del planeta).⁵

Com a resposta als nous reptes que es plantegen al món civilitzat del final del segle XX, i buscant l'anhelat i, a vegades, utòpic equilibri entre el benestar de l'home i la conservació i la millora del seu entorn, es recorre a l'acció normativa.⁶

És dins aquest moviment de reacció davant l'evidència dels fets, de conscienciació pública davant el deteriorament ambiental, que s'ha d'emmarcar la Llei balear 6/1997, de 8 de juliol, per la qual es regula el sòl rústic. Als primers paràgrafs de l'exposició de motius ja hi trobem les coordenades de temps i lloc a les quals obeeix i que no fan sinó unir, a les previsions formulades anteriorment sobre la crisi ecològica, les peculiaritats pròpies de l'autonomia insular. En aquest sentit, després de posar de manifest la incidència tan negativa que les activitats turístiques,⁷ residencials i de serveis estan tenint sobre el sòl rústic⁸ balear,⁹ en justifica l'aprovació en l'escassa regulació que el text refés de la Llei sobre règim del sòl i ordenació urbana de 1976 dedica al sòl no urbanitzable, «tant en la concepció com en

la concreció normativa». I conclou el punt segon amb una declaració de principis que caldrà tenir en compte en futures interpretacions judicials:

«Resulta, doncs, necessari abordar la regulació d'aquesta classe de sòl d'una manera objectiva i detallada que, des de l'òptica de la seva *protecció global enfront dels processos de desenvolupament urbanístic, tingui en compte la seva importància en l'esquema territorial de les Illes Balears i limiti, ordeni i reconduïxi els processos de transformació que afronta.*»

El suport jurídic en què es fonamenta la intervenció legislativa balear és la competència exclusiva sobre ordenació del territori que li reconeix l'article 10.3 del seu Estatut d'autonomia. I el medi ambient no és aliè a aquesta ordenació. Així, la Carta Europea de l'Ordenació del Territori la defineix com l'«expressió espacial de les polítiques econòmica, social, cultural i ecològica de tota societat». La Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha assumit també competències en matèria ambiental, amb respecte, en tot cas, a la legislació bàsica estatal, però el caràcter típicament urbanístic de la major part de l'articulat de la Llei 6/1997 i la seva orientació cap a la planificació territorial i la delimitació dels usos del sòl fan que la seva redacció s'hagi d'enquadrar, en línies generals, dins el títol competencial relatiu a l'«Ordenació del territori i urbanisme».¹⁰

4. Terme encunyat per Vernadsky.

5. Riechmann, J., *op. cit.*, pàg. 10 i seg.

6. Instrument clarament insuficient, però necessari.

7. El turisme representa aproximadament el 70 % del PIB de l'arxipèlag.

8. La disposició transitòria primera indica que «els terrenys classificats com a sòl no urbanitzable pel planejament vigent a l'entrada en vigor d'aquesta Llei tindran, a tots els efectes, la consideració de sòl rústic».

9. La major part del territori de les Illes Balears és rústic.

10. En les sentències 77/1984, 149/1991 i 36/1994, el Tribunal Constitucional declara que l'ordenació del territori «*tiene por objeto la actividad consistente en la delimitación de los diversos usos a que puede destinarse el suelo o espacio físico territorial*», i afegeix que «*el núcleo fundamental de esta*

La Llei és estructurada en sis títols: títol I («Determinacions generals», art. 1-9), títol II («Limitacions al dret de propietat», art. 10-13), títol III («Activitats», art. 14-26), títol IV («Condicions de les edificacions i instal·lacions», art. 27-30), títol V («Procediments per a l'autorització», art. 31-37) i títol VI («Altres disposicions», art. 38-39).

L'article 1 del títol I, seguint les seves funcions de pòrtic legal, conté els tres eixos sobre els quals giren les previsions normatives restants: la definició dels terrenys que constitueixen el sòl rústic i la qualificació bàsica per a la seva ordenació; el seu règim jurídic, que fixa les limitacions legals que delimiten el contingut del dret de propietat; i la regulació de les activitats que s'hi poden admetre, les condicions de les edificacions i de les instal·lacions vinculades a aquestes i el procediment per a la seva autorització.

Tot això a fi de regular i protegir el sòl rústic de les Illes Balears.

El sòl rústic és constituït per tots aquells terrenys que, en virtut de la seva funció (agrícola, forestal, paisatgística, cultural, d'aportació a la defensa de la fauna, de la flora, etc.) i dels elements d'identitat que els caracteritzen, s'han de preservar dels processos de desenvolupament urbanístic (art. 2).

La seva determinació correspon als instruments de planejament general, llevat dels inclosos a les àmplies cate-

ries ja esmentades al mateix text (art. 4).

Aquests terrenys només es poden destinar a activitats relacionades amb l'ús i l'explotació racional dels recursos naturals i l'execució, l'ús i el manteniment d'infraestructures públiques (art. 3.1). Aquesta és la regla, però també es regula l'excepció. «Podran autoritzar-se, en determinades condicions, activitats relacionades amb l'ús de l'habitatge unifamiliar o declarades d'interès general [...]» (art. 3.2). Els terrenys classificats com a sòl rústic seguiran un procés d'ordenació. Aquesta ha d'al·ludir a la seva qualificació, la regulació de les activitats i la definició de les condicions que han de complir les construccions, les edificacions i les instal·lacions (art. 8 i 9). Segons la intensitat i l'abast de la protecció, el legislador balear distingeix el sòl rústic protegit del sòl rústic comú.

El sòl rústic protegit (art. 6), com el seu nom indica, té un tractament especial de protecció. Formen part d'aquesta categoria, entre d'altres, els terrenys inclosos a la Llei balear 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears¹¹ i els que es declari espais naturals protegits per acció de la Llei 4/1989, de 27 de març, de conservació dels espais naturals i de la flora i la fauna silvestres. Tots els altres terrenys assignats al sòl rústic són sòl rústic comú.

Finalment, de la mateixa manera que

materia competencial está constituido por un conjunto de actuaciones públicas de contenido planificador cuyo objeto consiste en la fijación de los usos del suelo y el equilibrio entre las distintas partes del territorio mismo». La STC 36/1994 diu, amb relació a la matèria del medi ambient, que s'hi han d'incloure «las normas que persiguen la protección de la naturaleza y los valores naturales y paisajísticos de un espacio concreto». En la mateixa línia, ha resolt la qüestió d'inconstitucionalitat 278/1991 promoguda per la Secció Cinquena de la Sala Tercera del Tribunal Suprem, per suposada inconstitucionalitat de les lleis del Parlament de les Illes Balears 1/1983, de 14 de març, d'ordenació i protecció d'àrees naturals d'interès especial, i 3/1984, de 31 de maig, de declaració d'«Es Trenc-Salobrar de Campos» com a àrea natural d'especial interès.

11. Aquesta Llei deroga les lleis 1/1983 i 3/1984, citades anteriorment.

a la Llei del sòl estatal de 1992, es regula la qualificació com a nucli rural d'aquells assentaments en sòl rústic que tinguin unes característiques que en desaconsellin el desenvolupament urbanístic.

El títol II delimita l'elenc de facultats i deures que conformen el dret de propietat sobre el sòl rústic comú i sobre el sòl rústic protegit. Respecte al sòl rústic comú, entre les seves facultats es considera la realització de les activitats necessàries per a l'explotació agrícola, forestal, cinegètica i pecuària sempre que, com a deure, es conservin, es mantinguin o es reposi el sòl i la vegetació a fi d'evitar riscos d'erosió, incendis o pertorbació de la seguretat i la salut públiques o del medi ambient i l'equilibri ecològic (art. 11). A més, l'Administració hi pot fer treballs de plantació i conservació de la vegetació adreçats a prevenir l'erosió o els desastres naturals sense dret a indemnització quan no afectin activitats rendibles desenvolupades legalment (art. 11). Les mateixes limitacions s'apliquen al dret de propietat sobre el sòl rústic protegit més les que es puguin derivar del seu règim de protecció especial (art. 12). Si la restricció protectora recau sobre usos i aprofitaments executats amb autorització legal, hi ha lesió i responsabilitat de l'Administració que l'hagi originat (art. 12).

Seguint el camí que traça l'article 1, el títol III de la Llei regula el règim de les activitats que es poden desenvolupar en sòl rústic, sense entrar a parlar de les que la normativa específica pugui establir. L'article 16 assenyala que l'autorització d'una activitat implica la vinculació de la parcel·la a un ús. Això té dues conseqüències: qualsevol edificació o

instal·lació relacionada amb aquella ha de ser apropiada a aquest ús; la vinculació de la parcel·la a l'ús en qüestió s'ha de comunicar al Registre de la Propietat per tal que consti en la inscripció de la finca (art. 18).

Ara bé, si l'activitat és declarada d'interès general, es considerarà que comporta un aprofitament atípic del sòl rústic i el 10 %¹² d'aquest serà atribuït a l'Administració municipal, que l'ha de destinar, en el percentatge que es determini, «a fins conseqüents amb l'objecte d'aquesta Llei». S'ha d'entendre que aquests fins són mediambientals (art. 17).

Les activitats en sòl rústic es regularan segons l'ús al qual es vinculi i al tipus d'actuació que exigeixin.

Els usos, segons el text legal, es classifiquen en tres modalitats: admesos, condicionats o prohibits. I, entre les actuacions, es distingeixen les que comporten l'execució d'obres d'edificació, les que comporten l'execució d'obres en edificacions o instal·lacions existents i les que suposen la construcció de noves edificacions o instal·lacions, que es faran d'acord amb el que disposi la normativa reguladora dels usos, les obres i les activitats (art. 18 i 20).

Els usos admesos són aquells que es poden realitzar en sòl rústic i que, o bé no tenen incidència sobre les característiques essencials dels terrenys, o bé aquesta incidència ha estat corregida. Es consideren usos admesos els relacionats amb la destinació o la naturalesa de les finques i els relacionats amb l'execució i el manteniment de les infraestructures públiques (art. 19, 21-24).

Són usos condicionats aquells que només es poden dur a terme en la forma que estableixen els instruments de pla-

12. Quantificat sobre la base de l'increment de valor que els terrenys experimentin com a conseqüència de la declaració d'interès general (art. 17.3).

nejament general i sempre que passin per procediments d'autorització en els quals es demostrï que la incidència sobre el terreny és admissible o resulta minimitzada. Entre els usos condicionats es troba l'ús de l'habitatge unifamiliar i els usos vinculats a activitats declarades d'interès general (art. 19, 25-26).

En tercer i darrer lloc, els usos prohibits són aquells amb relació als quals no es pot autoritzar cap activitat, pel fet que són incompatibles amb la protecció del sòl rústic (art. 19).

Respecte a les condicions de les edificacions i les instal·lacions, el títol IV remet als instruments de planejament general però estableix unes condicions generals sobre la superfície màxima construïble, el percentatge màxim de la parcel·la que poden ocupar l'edificació i la resta d'elements constructius, l'altura màxima dels edificis (art. 28), les condicions de posició i implantació (art. 29) i la dotació de serveis (art. 30).

El títol V és el títol pròpiament procedimental, ja que recull les peculiaritats que han de tenir les autoritzacions segons l'activitat per a les quals se sol·licitin. Només voldríem destacar que, com més incidència pugui tenir l'activitat sobre el terreny, la competència municipal és menor i el protagonisme l'assumeix la Comunitat Autònoma balear (art. 36 i 37).

L'articulat es clou amb el títol VI, el qual estableix mesures de foment de caràcter fiscal per als terrenys edificats com a sòl rústic protegit (art. 38) i la possibilitat que l'instrument de planejament general pugui delimitar reserves de terrenys de sòl rústic destinats a la formació de patrimonis públics de sòl de titularitat autonòmica, insular o local amb fins d'interès públic (art. 39).

La Llei balear 6/1997 ofereix, al nostre entendre, els instruments necessaris perquè es puguin activar polítiques de protecció del medi ambient veritablement efectives i conseqüents amb el mandat que l'article 45 de la Constitució espanyola dirigeix als poders públics. Tot i així, la indeterminació d'alguns dels seus conceptes i les desviacions dels principis protectors que disposa per no tallar les ales del progrés econòmic de la Comunitat Autònoma no inviten a ser escèptics però sí prudents. Haurem d'estar atents al desenvolupament de la Llei, però confiem que les autoritats balears, els ciutadans de les Illes i també els milions de persones que les visiten cada any siguin conscients que un dels patrimonis ecològics més importants del nostre país i d'Europa és a les seves mans.

David Cruz

Llei 7/1997, de 29 d'octubre, de taxes, preus i contribucions especials, de la Comunitat de Múrcia (BORM de 28 de novembre); Llei 12/1997, de 23 de desembre, de taxes i exaccions parafiscals, de la Comunitat Valenciana (DOGV de 29 de desembre); i Llei 27/1997, de 26 de desembre, de taxes i preus públics de la Comunitat de Madrid (BOCM de 2 de gener de 1998).

1. *Simfonia per a taxes i preus públics*

Es compleixen deu anys, en aquestes dates, de la primera aparició en els esce-

naris tributaris espanyols del concepte de «preu públic». L'estrena va tenir lloc a la Llei reguladora de les hisendes locals. D'allà va passar al repertori estatal,

en aprovar-se el 13 d'abril de 1989 la Llei de taxes i preus públics. El mateix dia es va incorporar la nova sintonia al sistema de finançament autonòmic, i amb això es va procurar una gira amb èxit del brillant concepte per tota la normativa autonòmica.

La doctrina i la jurisprudència ordinària no van trigar gaire, tanmateix, a advertir les mancances melòdiques i d'harmonia jurídica que presentaven els cors i danses de taxes i preus públics estatals, autonòmics i locals. El Tribunal Constitucional, més dur d'oïda, va necessitar fins a sis anys per repassar la partitura i detectar-ne les incongruències. Finalment, el 14 de desembre de 1995, va expulsar de l'ordenament fragments decisius del repertori normatiu en la matèria. Es va comprendre, per exemple, allò que mai no s'havia d'haver oblidat: que les categories de domini públic i preu no es poden entonar a l'uníson.

L'Estat va reaccionar amb urgència i va afinar els seus preus públics al to que li havia donat la Sentència del Constitucional. Així es va dictar el Reial decret llei núm. 2 de 1996, pel qual es reconduïren uns determinats preus públics a la tot just estrenada sonata per a «prestacions patrimonials de caràcter públic». Abans que s'acabés l'any, el 27 de desembre de 1996, es van fixar les pautes d'allò que hauria de ser el concert de taxes i preus públics autonòmics, i es va modificar l'article 7 de la LOFCA. N'hi havia hagut prou amb pocs mesos per apreciar la inutilitat del *tertius genus* incoat des del Constitucional; s'excloïen, en conseqüència, del pentagrama autonòmic, les notes relatives a «prestacions patrimonials de caràcter públic».

Al cap d'un any i mig, la Llei núm. 25, de 13 de juliol de 1998 (BOE de

14-7-1998), feia el mateix per a l'àmbit estatal i local, i culminava, de moment, el procés de reelaboració conceptual de la simfonia per a taxes i preus públics.

2. *Adaptació i arranjaments per a comunitats autònomes*

En aquest concepte s'emmarquen les lleis el comentari de les quals ens proposem. Publicades, totes tres, en els darrers mesos de l'any 1997, tenen un mateix propòsit: acomodar els respectius ordenaments autonòmics a la doctrina constitucional sobre taxes i preus públics assentada pel desembre de 1995 i a les modificacions de la LOFCA que a tenor seu es van fer en un altre mes de desembre, el de 1996.

Tot i essent les seves melodies dominants i les seves estructures bàsiques molt semblants entre elles, presenten, al seu torn, matisos propis, ritmes i acords peculiars i extensions diverses. Si de cada llei es pogués destacar un aspecte o un altre, en una consideració conjunta dels tres textos, i en la tessitura de manifestar una preferència, em quedaria amb la dictada per l'Assemblea de Múrcia. Compassant-se totes tres als ritmes marcats pel Constitucional i per la normativa estatal, i essent, per tant, correcte el seu to jurídic, el perfil, a parer meu, d'una fractura més bella, el presenta la llei murciana. Per tres raons: l'encert en la sistemàtica, la plenitud dels continguts i la rigorosa simplicitat de l'expressió.

2.1. Estructura

La Llei murciana s'estructura —adicionals, transitòries, derogatòries i finals a part— en quatre títols i dos annexos. El títol primer (art. 1r a 9è) especifica l'objecte i l'àmbit de la llei i

recull les disposicions comunes —règim normatiu, pressupostari i general de gestió— a totes tres categories de recursos financers que s'hi regulen. Els títols successius es dediquen a establir el règim propi de cada recurs: taxes, el segon (art. 10 a 19); preus públics, el tercer (art. 20 a 24), i contribucions especials, el quart i darrer (art. 25 a 31).

El primer annex conté la classificació i catalogació de les taxes, i remet al segon annex la regulació particular de cada taxa. La catalogació es fa per matèries (grups) i a cada taxa se li atorga un número de referència. Així, agafant-ne una a l'atzar, la taxa per ordenació del transport terrestre (T430) és la tercera (30) taxa (T) del grup quart (4). Aquest sistema d'ordenació és lògic, intel·ligible, senzill i versàtil. Extreure l'enumeració detallada de cadascuna de les taxes del text en permet la modificació sense cap pertorbació de l'enumeració i estructura de la Llei, i se'n preserva així l'estabilitat formal. En adoptar-se una catalogació oberta i per matèries, a qualsevol moment es pot intercalar una taxa de nova creació o desglossar-ne una de ja existent, sense alterar amb això la sistemàtica legal. Continuant amb l'exemple proposat, la T340 es podria desdoblar en taxa per ordenació del transport terrestre de mercaderies (T431) i taxa per ordenació del transport terrestre de persones (T432) sense pertorbar l'articulat de la Llei. Alhora, es té un mapa complet i ben construït de l'elenc de taxes, indexades a l'annex primer, i així es pot localitzar amb rapidesa la normativa de cadascuna.

Exactament el contrari del que es fa a les altres dues lleis. A la valenciana, un títol preliminar, de tretze articles, conté el règim general d'allò que anomena taxes i «exaccions parafiscals» per desen-

volupar en deu títols i 276 articles el règim particular de cada taxa. Els títols hi apareixen ordenats per conselleries. De forma i manera que cada modificació, o creació de nova taxa, que un determinat departament hi volgués introduir, implicaria incidir en l'articulat de la llei. D'altra banda, i com és natural, havent-hi taxes —la relativa a venda d'impresos, per exemple— que afecten diverses conselleries, es produeixen duplicitats innecessàries i contraproductes. Una menció a part es mereix, no cal dir-ho, l'efecte que pogués produir en l'entramat de la Llei una reforma eventual de l'estructura orgànica de conselleries.

La madrilenya adopta una sistemàtica similar. El títol primer (set articles) preveu les disposicions generals d'ordenació de les taxes i els preus públics. El títol segon, escindit en tres capítols, conté el règim propi de les taxes: normes generals, elements essencials i gestió. A continuació es recull en el títol tercer, de 200 articles, la normativa específica de cada taxa; ordenades, en aquest cas, per matèries, i no pas per departaments. Es tanca l'articulat amb un títol, el quart i darrer, dedicat als preus públics. Els inconvenients d'aquesta estructura són els mateixos que els de la seva equivalent valenciana: manca d'una catalogació numèrica versàtil, transparent i lògica, i encotillament de la normativa pròpia de cada taxa en l'articulat.

En inserir la nòmina i l'esquelet de les taxes en l'articulat de la Llei s'ha pogut pensar que tots dos extrems poden perdurar en el temps, fins i tot fent variar, mitjançant lleis pressupostàries, alguns elements quantitius. Voldríem equivocar-nos i que fos així. Tanmateix, l'experiència ensenya que el natural fer administratiu —la irrupció de nous serveis, el declinar d'uns altres, l'alteració

del marc competencial o orgànic— forçarà derogacions i modificacions que, a uns anys vista, poden transformar totes dues lleis en un pentagrama deforme en el qual convisquin articles sense contingut amb altres adornats profusament amb *bis*, *ter.*, *quater.*, etc.

2.2. Continguts

Si en la consideració sistemàtica ho encertava, a parer meu, el text murcià, en la selecció i exposició dels continguts també resulta més complet i assenyat. Només en els rètols ja es percep el perquè d'aquesta afirmació: la Llei valenciana diu «taxes i exaccions parafiscals», la madrilenya diu «taxes i preus públics»; i el legislador murcià afegeix «contribucions especials» a allò dit pel de Madrid.

València exclou els preus públics i recupera la terminologia de la Llei estatal de l'any 1958. La raó s'explica en l'exposició de motius. Se'n dedueix que els preus públics d'aquesta Comunitat s'han estat regulant, únicament, mitjançant normes reglamentàries. Davant la doctrina constitucional que en deixa enlaire una bona part, el legislador valencià el que fa és reconduir-los a l'aixopluc de les taxes, amb un matís: s'ha cregut que hi ha un *tertius genus*, «prestacions patrimonials de dret públic», i, no agradant-li aquesta denominació, viatja cap endarrere en el temps per recuperar la nomenclatura d'«exaccions parafiscals». O sigui que, conservant la normativa reglamentària dels preus públics, el que fa és extreure'n els que considera afectats per la Sentència del Constitucional i reconduir-los a la llei reguladora de les taxes, per rebatejar-los com a «exaccions parafiscals». Alhora, es deixen fora «les taxes per inspecció i control sanitari de carns fresques, la regulació de les quals, per l'especificitat

de la matèria, és aconsellable d'escometre mitjançant la promulgació d'una llei especial» (exp. mot., III).

Madrid conserva, a parer meu amb un criteri millor, la terminologia de la Llei estatal i, en conseqüència, dicta unes disposicions comunes a totes dues categories. Aborda, doncs, en dos extensos títols, allò relatiu a les taxes necessitades d'aixopluc legal, i apunta en deu articles el règim jurídic bàsic dels preus públics. Adoptant, això sí, el criteri de la LOFCA: es reconduïxen al concepte de taxes les prestacions que mai no se n'havien d'haver extret i es reconverteix el preu públic en una categoria residual de desenvolupament reglamentari.

L'Assemblea de Múrcia recorre el mateix camí, i culmina el recorregut amb la normativa bàsica de la gran oblidada de la família tributària: la contribució especial. Es considera un lloc comú concloure que les contribucions especials són alienes a la normativa estatal i pròpies de la local. Essent certa aquesta cosa, també ho és que fa vint anys que la Constitució, en el seu article 157, preveu la possibilitat que les comunitats autònomes es financin mitjançant l'establiment de contribucions especials, i que, esporàdicament, ho han vingut fent així. No hi és de massa, per tant —més aviat resulta oportú del tot—, que es doti aquesta categoria d'un règim legal propi, essent la seva ubicació natural ser al costat de les seves cosines germanes, les taxes.

2.3. Melodia dominant

És curiós d'observar que, potser per allò de la coincidència geogràfica, la Llei 25/1998, per la qual les Corts acomoden la normativa estatal i local en la matèria a les prescripcions constitucionals, segueix pràcticament a ulls clucs l'ento-

nació de la Llei homònima de la Comunitat de Madrid. Totes dues posen l'accent en el concepte de taxa; a assentar que allò que caracteritza la taxa, com a tribut que és, enfront del preu públic, és la seva condició de prestació *coactiva*. I què s'haurà d'entendre per coactiu?: allò que s'exigeixi amb l'ocasió d'una activitat administrativa que vingui imposada per una norma, resulti imprescindible per viure o no sigui proveït pel sector privat. No concorren-hi cap d'aquestes circumstàncies, l'actuació administrativa es considerarà de sol·licitud *voluntària*, i es podrà requerir en contraprestació seva un preu, públic o privat. El correlatiu immediat d'aquestes coordenades és que per la utilització del domini públic —àmbit naturalment exclusiu de la gestió pública— no es pot requerir sinó una taxa. El resultat final de tot això és que «molts dels actuals preus públics passen a l'àmbit de les taxes» (Llei 27/1997 de la Comunitat de Madrid, ex. mot., IV) i que alguna «prestació patrimonial de caràcter públic» composta al so de la sentència del Constitucional «es reconduïx a la figura de taxa per raons d'homogeneïtat» (Llei 7/1997 de la Comunitat de Múrcia, ex. mot., IV).

Aquesta, i no una altra, és la melodia dominant de les tres lleis. La resta són variants que, això sí, contribuiran a enriquir argumentacions doctrinals i jurisprudencials disperss, a confondre els uns i a desconcertar els altres. Així, la Llei valenciana no s'atreveix a qualificar les taxes com a tributs i s'hi refereix amb l'eclèctica denominació de «prestacions pecuniàries»; la normativa murciana, al contrari de la madrilenya, no defineix el preu públic per exclusió i —com es feia a la legislació estatal fins a l'estiu passat en vigor— ho caracteritza meticulosament estafent el concepte de taxa per con-

ceptualitzar-lo com el seu revers i acabar amb uns compassos brillants relatius als preus privats; la Llei de Múrcia també insereix en el concepte de taxa una precisió sorprenent en incorporar-hi que siguin «percebuts pels òrgans de l'Administració [...] o dependents d'ella», quan aquesta circumstància, a parer meu, pot o no concórrer-hi, sense que aquesta eventualitat hagi d'incidir sobre la naturalesa de la prestació.

Amb tot, hi insisteixo, la simfonia espanyola de taxes i preus públics ha guanyat en harmonia i claredat en els dos darrers anys. Aquestes lleis autonòmiques i la que, per a les hisendes estatal i locals, fou aprovada per les Corts el passat juliol, guarden una sintonia bàsica entre elles i amb la Constitució. Reconduïxen la matèria a dos conceptes: l'un, prevalent, de taxa com a tribut —prestació coactiva— i, per tant, subjecta a reserva de llei; l'altre, subsidiari, de preu públic, com a contraprestació satisfeta en l'àmbit d'una relació contractual, voluntària i de dret públic.

2.4. Arpegis

Dit allò que d'una més gran transcendència es desprèn d'aquestes lleis, podem fer referència a alguns arpegis singulars que perfilen l'especificitat de cada norma.

Quant a la destinació d'allò ingressat, conviuen el silenci de la Llei valenciana i la rotunditat de la madrilenya —«el rendiment de les taxes i dels preus públics s'aplicarà en la seva totalitat a la cobertura de les obligacions de la Comunitat de Madrid, tret que, a títol excepcional i mitjançant llei, s'estableixi una afectació concreta» (art. 5)— amb la disparitat de la murciana, la qual, respectant el criteri general de no afectació de les taxes, assenta el contari pel que fa als preus públics: «es podran destinar a

finançar el cost del servei o l'activitat corresponent, d'acord amb el que prevegi la seva norma d'establiment o creació» (art. 422). Principi general que, a parer meu, resulta equilibrat perquè empara allò que constitueix una conseqüència lògica de la redefinició del preu públic. Si s'haurà de cobrar el mateix en concurrència amb el sector privat, és natural que qui el detregui pugui aplicar el seu import a millorar les condicions del servei públic al qual està lligat.

La mala interpretació i el coneixement superficial de la ciència de la hisenda —en la seva versió clàssica— vénen llastant el dret tributari amb espècies d'una difícil eradicació. Continuant amb el símil musical que estic emprant, es podria dir que no són poques les cançonetes hisendístiques que han impregnat la pila de jutges, legisladors, administradors i altres freqüentadors de l'ordenament tributari. És fàcil, per tant, que, quan es toca d'oïda, la interpretació llisqui cap a temes propis del cançoner popular: vegeu com a les taxes regeix el principi de «benefici» enfront del de capacitat econòmica. No s'esdevé el mateix en cap de les lleix referenciades, perquè totes tres admeten que, quan les característiques de la taxa ho permetin, es podran integrar a la seva estructura elements moduladors de la capacitat econòmica relativa. I, tanmateix, presenten notables divergències en esbossar aquests elements, en configurar el que hauran de ser els elements vertebradors de la quantificació de la taxa, els seus pressupòsits de delimitació.

Totes tres preveuen, com a pressupòsit de legalitat, l'elaboració d'una memòria que justifiqui les quanties inicials o la seva modificació substancial. Paradoxalment, en canvi, de premisses diferents. La Llei valenciana arriba a dir que «si

resultessin sobrants, hauran de modificar-se les tarifes corresponents per tal d'obtenir l'equilibri preceptiu entre cost i recaptació» (art. 5); la madrilenya, com l'estatal, diu que «en general [...] l'import estimat de les taxes [...] no podrà excedir, en el seu conjunt, del cost real o previsible del servei o activitat [...]» (art. 17); i la murciana, que coincideix bàsicament amb l'anterior, prescindeix de l'inqualificable «en general» i afegeix una justa menció al «valor de la prestació rebuda» com a límit de referència.

Podríem estendre el comentari fins a la sacietat i evidenciar la particular preocupació que demostra el legislador madrileny per la delimitació dels responsables del pagament; la consideració i el detall amb què l'Assemblea de Múrcia regula el complement a cobrar quan s'hagi de desplaçar el funcionari per prestar el servei que és causa de la taxa; o l'atenció que totes tres dediquen a aspectes crucials —tots els relatius a la gestió— fins a dates recents deixats sistemàticament i íntegrament a l'atzar de disposicions reglamentàries o, el que és pitjor, al costum del lloc.

Res d'això no tindria gaire sentit en un comentari general. N'hi ha prou, doncs, amb remarcar allò que, d'entre tot plegat, sembla crucial d'aquestes lleis. Per fi, en matèria de taxes i preus públics s'està assentant una cosa que, no pas per sabuda i imprescindible, ha resultat senzilla i compartida per tots: una certa homogeneïtat conceptual. Ni més ni menys. No es necessita res més, perquè la uniformitat anul·laria la diversitat necessària, però tampoc no es pot admetre menys, ja que l'erràtica heterogeneïtat que s'ha estat patint impossibilitava una comprensió i una aplicació integrada del sistema tributari. És propi d'un Estat com el nostre que cada comunitat autònoma compongui la seva

pròpia simfonia de taxes i preus públics. També és imprescindible que ho facin harmònicament, partint d'una sintonia conceptual bàsica, d'acord amb la

Constitució, que permeti una intel·lecció i una interpretació coherent del conjunt.

José A. Rozas

Llei del País Basc 16/1997, de 7 de novembre, de modificació de la Llei 6/1989, de 6 de juliol, de la funció pública basca (LFPB) (BOPV de 18 de juliol de 1997).

Com és habitual en aquest tipus de lleis, la present modifica tot un reguitzell d'articles de la primitiva Llei de la funció pública basca (LFPB), com a conseqüència, principalment, de les modificacions que tot sovint s'introdueixen en la legislació bàsica estatal sobre la matèria; cosa que no es contradiu amb l'existència d'algunes diferències en la Llei autonòmica, en comparació amb aquella legislació bàsica.

Les seves disposicions afecten puntualment múltiples aspectes de la LFPB, però, de forma més intensa, es refereixen als quatre apartats següents:

a) Òrgans autonòmics i competències en matèria de funció pública (capítol I).

b) Instruments d'ordenació i de racionalització dels recursos humans i mesures connexes (capítol II).

c) Carrera administrativa i situacions administratives (capítol III).

d) Adaptació del règim jurídic del personal a la naturalesa dels llocs que ocupa (art. 10, DA segona i DT primera i tercera).

Fixem-nos d'entrada que aquesta Llei inclou, dins l'àmbit subjectiu d'aplicació de la LFPB, el personal de totes les administracions públiques basques: autonòmica, foral i local i els seus organismes autònoms. Recordarem que l'Estatut d'autonomia basc —a diferèn-

cia del de Catalunya— atorga competència exclusiva a la Comunitat Autònoma en matèria de funció pública local respectant la competència estatal per dictar les normes bàsiques, d'acord amb l'art. 149.1.18 CE. Malgrat això, aquesta diferència desapareix a la pràctica, pel fet que les particularitats de la funció pública local en relació amb l'autonòmica són establertes per la legislació estatal bàsica sobre règim local. En un altre ordre de coses, cal veure en aquest supòsit un exemple de la tendència a sotmetre la funció pública local al mateix règim jurídic que l'autonòmica respectiva.

Pel que fa al primer apartat, cal destacar la finalitat de la Llei que els departaments responsables de les diferents polítiques públiques assumeixin major autonomia en la gestió dels seus recursos humans. Per aconseguir-ho, es facultava el Govern per desconcentrar en els consellers la competència d'aprovar les relacions de llocs de treball (tècnica deslegalitzadora com alternativa a la delegació que el Govern podia aplicar per si mateix sense necessitat d'ésser facultat expressament per una llei); s'atribueix als consellers la competència per aprovar els programes de racionalització de recursos humans limitats al seu departament; i atorga al departament competent en matèria de funció pública la facultat d'elaborar i aprovar l'oferta

d'ocupació pública i els programes de racionalització de recursos humans de caràcter interdepartamental, a proposta dels departaments respectius.

En relació amb el segon apartat, l'art. 4 de la Llei introdueix la figura del «programa de racionalització dels recursos humans», instrument que es refereix de manera conjunta als funcionaris i al personal laboral, amb la finalitat d'optimitzar la utilització dels recursos humans de les administracions públiques. Aquests programes de racionalització podran incloure, potestativament, totes o algunes de les mesures establertes pels plans d'ocupació en l'art. 18.2 de la Llei 30/1984, de mesures per a la reforma de la funció pública, segons la redacció establerta per la Llei 22/1993, de 29 de desembre, o altres mesures similars; precepte declarat de caràcter bàsic. La Llei regula alguns aspectes dels programes de racionalització, com ara l'àmbit que poden afectar, els òrgans competents per elaborar-los i aprovar-los, o la reassignació d'efectius en els casos de supressió de llocs de treball; ho fa de forma similar a la Llei estatal, amb les adaptacions competencials necessàries.

La Llei comentada manté la figura del pla d'ocupació juntament amb la del programa de racionalització. Aquesta dualitat d'instruments pot provocar confusions; la dualitat té l'origen en la legislació estatal, en la disposició addicional 21a de la Llei 30/1984 (disposició incorporada per la disposició addicional 6a de la Llei 22/1993), que faculta les comunitats autònomes i les corporacions locals per adoptar, a més de plans d'ocupació, altres sistemes de racionalització dels recursos humans, mitjançant programes adaptats a les seves especificitats. Atès que ambdós instruments tenen una finalitat coincident i el mateix contingut, es tractaria que cada comu-

nitat autònoma o entitat local adoptés la denominació que considerés més adient, no de mantenir els dos de forma diferenciada. A l'efecte d'una major seguretat jurídica, crec que hagués estat més aclaridor emprar una redacció que deixés palesa la distinció merament nominal entre els dos instruments.

Una darrera qüestió sobre aquest punt, de conseqüències pràctiques importants. La Llei es refereix a la negociació prèvia dels programes de racionalització de recursos humans amb la representació del personal, no a la de les mesures que s'hagin d'adoptar; sense parlar compte que algunes de les mesures previstes són estrictament organitzatives, enfront d'altres que incideixen més directament sobre les condicions de treball del personal. Tampoc distingeix entre funcionaris i laborals, quan la negociació col·lectiva està plantejada en termes i abast ben diferenciats per a uns i altres. Amb això es dona un protagonisme a la representació del personal superior a l'establert en l'àmbit de la funció pública per la Llei 9/1987, de 12 de juny, modificada per la Llei 7/1990, de 19 de juliol, sobre negociació col·lectiva i participació en la determinació de les condicions de treball dels empleats públics; i, també, al que és habitual en l'àmbit laboral, on tampoc és obligatori negociar aspectes organitzatius com ara la modificació d'estructures orgàniques o de llocs de treball, les necessitats d'efectius a integrar en l'oferta d'ocupació, etc.

En el capítol III de la Llei que comentem es tracten diversos aspectes de l'estatut funcionarial. Cal destacar, en primer lloc, per la seva extensió, allò relatiu a les situacions administratives, matèria en què la legislació estatal bàsica es mostra molt dinàmica. Aquí, la Llei es veu obligada a incorporar les modifica-

cions que s'han introduït en la normativa bàsica, que es reproduïx quasi literalment. Va més enllà en concretar alguns aspectes que en l'àmbit estatal són objecte de desenvolupament reglamentari i, alhora, millora la defectuosa sistemàtica de la Llei 30/1984.

D'aquella millora en són exemple:

a) La determinació d'alguns efectes dels diferents supòsits d'excedència voluntària: no comporta reserva del lloc de treball, no es meriten retribucions i el temps de permanència no computa a efectes de promoció, triennis i drets passius. Aquests efectes, en la Llei 30/1984, s'han descuidat i s'hauran d'aplicar per analogia o per interpretació sistemàtica en els supòsits d'excedència voluntària per agrupació familiar o en la incentivada.

b) La precisió que el pas a la situació d'excedència voluntària per interès particular quan s'acaba el termini per romandre en altres situacions —per exemple, d'excedència per agrupació familiar, d'excedència incentivada o d'excedència per tenir cura de fills (nova redacció de l'art. 61.1.c, 61.2 i 62.6, respectivament)—, o els requisits exigits —per exemple, per a l'excedència per incompatibilitat o per a la de serveis especials (nova redacció de l'art. 61.1.a i 64.4, respectivament)—, es produirà d'ofici sempre que es donin els requisits previstos per aquell tipus d'excedència. Encara que la precisió pot semblar òbvia, crec que és possible donar la màxima seguretat jurídica sobre aquest punt i evitar els conflictes potencials que poden provocar-se com a conseqüència d'interpretacions discordants.

Un comentari particular mereix el supòsit d'excedència forçosa per supressió del lloc de treball que ocupa un funcionari sense la possibilitat de destinar-

lo a un altre lloc del seu cos o escala (nova redacció de l'art. 65.1.a LFPB); supressió que es produiria en virtut d'una modificació de la relació de llocs de treball, al marge d'un pla d'ocupació o programa de racionalització de recursos humans, que ja té un tractament diferenciat en la Llei comentada (nova redacció de l'art. 65.4 LFPB). El supòsit referit té el seu origen i suport en l'art. 44.1.a del text articulat de la Llei de funcionaris civils de l'Estat, aprovat pel Decret 315/1964, de 26 de novembre, que no ha estat derogat i del qual s'hauria de presumir el caràcter de norma bàsica; però el Reglament estatal sobre situacions administratives en prescindeix. Aquest supòsit d'excedència forçosa és controvertit actualment pel fet que pot vulnerar el principi d'igualtat i de no discriminació; motiu pel qual es considera que s'hauria de reconduir al procediment dels instruments de racionalització, i passar el funcionari a les situacions de reassignació i d'expectativa de destinació com a prèvies a la d'excedència forçosa. A Catalunya, el text refós de les disposicions legals vigents sobre funció pública adopta una postura ambígua en aquesta qüestió, ja que es refereix a la reducció de llocs de treball «d'acord amb els procediments legalment vigents» (art. 90.1.b del Decret legislatiu 1/1997, de 31 d'octubre), que podrien ser l'aprovació d'un pla d'ocupació o altres instruments de racionalització.

A més de les situacions administratives, en el capítol III destaquen alguns aspectes sobre la carrera administrativa —consolidació del grau personal dels funcionaris— i la provisió de llocs de treball i mobilitat. En relació amb la mobilitat interadministrativa, l'art. 3 de la Llei dona nova redacció a l'art. 15.2.b de la LFPB i l'art. 7.13 a l'art. 57 de la

LFPB. La importància d'aquesta modificació rau en el fet que l'anterior redacció de l'art. 57 de la LFPB va donar lloc a una situació conflictiva com a conseqüència de la discutida interpretació del Tribunal Superior de Justícia del País Basc favorable a la mobilitat interadministrativa dels funcionaris de totes les administracions públiques basques —autonòmica, foral i local— en totes les convocatòries de provisió efectuades per qualsevol d'aquestes, amb independència de les previsions de les relacions de llocs de treball. Ara, amb la nova redacció, es pretén limitar la mobilitat dels funcionaris de les administracions basques als supòsits en què estigui prevista per la relació de llocs de treball, tal com ja s'aplicava als funcionaris procedents d'altres administracions diferents a les citades.

Finalment, la Llei es refereix a l'adaptació del règim jurídic del personal a la naturalesa dels llocs que ocupa i a la integració en la plantilla funcional o laboral corresponent. En relació amb això, conté les previsions següents:

a) Facilitar la integració voluntària del personal que es transfereixi a qualsevol Administració pública basca (art. 10 que incorpora l'apartat 2 a la disposició addicional segona de la LFPB); la integració s'efectuarà mitjançant processos selectius restringits, de caràcter excepcional i per una sola vegada, sempre que tinguin la titulació requerida en cada cas.

b) Conversió de personal docent de règim laboral en funcionaris de carrera, amb la incorporació al cos corresponent al nivell de la plaça a què estigui adscrit, encara que no disposi de la titulació específica corresponent (art. 10 que incorpora l'apartat 3 a la disposició addi-

cional segona de la LFPB); aquesta incorporació tindria caràcter excepcional i es faria a través de processos selectius restringits.

c) Adaptació del règim del personal de les administracions forals i locals al règim jurídic previst per a cada lloc en la corresponent relació de llocs de treball (disposició addicional segona); aquesta adaptació es faria mitjançant la superació de processos selectius en què podrien participar voluntàriament tots els qui tinguessin la titulació requerida per a cada lloc de treball.

d) Obertura d'un nou termini per adequar el règim del personal que prestava serveis de caràcter permanent, funcionaris o laborals, a les previsions de la relació de llocs de treball de les diferents administracions basques (disposició transitòria primera). Possibilita la convocatòria de processos selectius restringits al personal afectat que tingui la titulació corresponent.

La problemàtica que plantegen aquestes mesures està en la possible vulneració del principi d'igualtat en l'accés a les funcions públiques proclamat a l'art. 23.2 de la Constitució espanyola, malgrat que es prevegin amb caràcter excepcional; cosa que és difícil d'argumentar després dels anys transcorreguts des de l'aprovació de la Llei 30/1984. La possible inconstitucionalitat s'accentua en aquell supòsit en què la mesura no es presenta com a excepcional o en què no s'exigeix el requisit de la titulació específica. Qüestió que no ha passat desapercebuda, com ho demostren els recursos d'inconstitucionalitat promoguts contra l'art. 10 de la Llei comentada.

Josep Aldomà

Llei 1/1998, de 5 de febrer, reguladora del voluntariat social a Extremadura (DOE núm. 29, de 12 de març; BOE núm. 79, de 2 d'abril); Llei 7/1998, de 6 de maig, del voluntariat a la Comunitat Autònoma de La Rioja (BOLR núm. 57, de 12 de maig; BOE núm. 125, de 26 de maig); Llei 4/1998, de 15 de maig, de voluntariat de Canàries (BOC núm. 63, de 25 de maig; BOE núm. 134, de 5 de juny); i Llei 3/1998, de 18 de maig, del voluntariat de les Illes Balears (BOCAIB núm. 70, de 28 de maig; BOE núm. 136, de 8 de juny).

En els darrers anys, el voluntariat ha adquirit una importància notable, entenent com a tal el conjunt de persones físiques que fan una activitat de manera lliure i gratuïta, en el marc d'una organització, i amb la finalitat de participar en tasques d'interès general, com a complement de les polítiques públiques. La novetat principal que aquest fenomen ha aportat no ha estat tant la realització de serveis de manera desinteressada en el si de la societat civil, per tal com això és inherent a tot grup humà, sinó la utilització d'instruments jurídics per regular-ho, i també la intervenció administrativa en l'organització, el funcionament i la promoció de les entitats de voluntariat. En aquest marc, quatre comunitats autònomes, les d'Extremadura, La Rioja, Canàries i Illes Balears, han aprovat recentment les respectives lleis reguladores del voluntariat, (respectivament, LVEExt., LVLR, LVCan. i LVIB) per col·laborar en la promoció i el desenvolupament de l'acció voluntària i coordinar la tasca feta per les entitats de voluntariat. S'observa, per un costat, la pretensió d'establir un marc normatiu mínim que serveixi de garantia per al ple desenvolupament de la mateixa acció voluntària, però alhora es constata que aquesta regulació no podrà alterar els elements característics del voluntariat, com ara la voluntat i la independència de les organitzacions i dels mateixos voluntaris.

Aquestes lleis coincideixen a assenyalar que el seu fonament es troba en l'ar-

ticle 9.2 de la Constitució de 1978, que estableix que correspon als poders públics «facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social». Aquest precepte, que ha trobat reflex en diversos articles dels estatuts d'autonomia d'Extremadura, La Rioja, Canàries i Illes Balears, es completa amb l'atribució a les esmentades comunitats autònomes de diversos títols competencials sobre les matèries de foment de la cultura i de la investigació, promoció de l'esport, o assistència i benestar social, per tal com són susceptibles de participació ciutadana, i també en matèria de fundacions i associacions de caràcter docent, cultural, artístic, benèfic, assistencial i similars. A partir d'aquest fonament constitucional i competencial, i sens perjudici dels matisos que cadascuna de les quatre lleis introdueix, totes elles presenten una sistemàtica semblant, que permet un estudi conjunt dels principals elements en què incideixen.

1. Disposicions generals

Sota aquesta rúbrica, es presenten els principis i elements característics del voluntariat. Hi ha coincidència a recollir, com a notes definitòries de l'activitat voluntària, les d'altruisme, solidaritat, llibertat i gratuïtat. Aquestes notes característiques es completen amb els principis rectoros o bàsics del voluntariat, que es poden sintetitzar en els següents: participació ciutadana compromesa, autonomia i llibertat enfront dels

poders públics, continuïtat i responsabilitat en la prestació del servei, descentralització i, especialment, complementarietat i coordinació entre les entitats voluntàries i les administracions, de manera que no se substitueixi la tasca que correspon a aquestes darreres. Per acabar de delimitar la noció de voluntariat, les lleis aprovades introdueixen un precepte que resumeix les prestacions que no tenen aquesta consideració. En aquest sentit, la norma més extensa és la canària (art. 3.2 LVCa.), que exclou les actuacions voluntàries aïllades, les executades per raons familiars o d'amistat, les que generen algun benefici econòmic, les que es desenvolupin com a conseqüència d'una relació laboral o mercantil i la prestació substitutòria del servei militar. Es mereixen una darrera reflexió els sectors en què pot intervenir l'acció voluntària, ja que posen en relleu que el voluntariat ha ampliat el seu àmbit d'actuació, des de l'assistència social a la qual es reduïa, en un primer moment, a qualsevol sector de la realitat social. Especialment podem destacar la Llei de la Comunitat Autònoma de La Rioja, que tenia una regulació prèvia sobre voluntariat social (Decret 67/1994, de 2 de desembre); la seva nova Llei deroga aquesta normativa anterior i preveu un àmbit d'actuació en què s'abracen sectors tan diversos com el de salut, esports, acció científica i cívica, medi ambient, economia, cultura, educació, protecció civil, lleure, joventut, drets humans o cooperació al desenvolupament (art. 3 LVLR; compareu els art. 4 LVExt., 6 LVCa. i 4 LVIB).

2. *L'estatut del voluntari*

Les lleis aprovades per Extremadura, La Rioja, Canàries i Illes Balears mostren un interès especial a establir una llista mínima de drets i de deures que corresponen als voluntaris i voluntàries davant

de l'entitat i dels beneficiaris de la seva prestació (art. 5 i seg. LVExt., 6 i seg. LVLR, 7 i seg. LVCa. i 10 i seg. LVIB). Quant als drets, destaquen els relatius a obtenir el respecte de la seva llibertat, dignitat, intimitat i creences, participar en l'entitat i en el disseny dels programes, obtenir informació sobre la mateixa entitat i sobre les seves activitats, rebre la formació adequada, prestar la seva activitat en condicions adequades de seguretat i d'higiene, obtenir una acreditació identificativa, aconseguir el reemborsament de les despeses fetes i la indemnització pels danys soferts i estar assegurat contra els riscos d'accident i malaltia. I, pel que fa als deures, els voluntaris han de complir amb el compromís adquirit, de manera diligent i responsable, rebutjar qualsevol tipus de contraprestació econòmica, respectar els drets dels beneficiaris, mantenir la confidencialitat de la informació que poguessin obtenir en l'exercici de la seva activitat i usar correctament la credencial; solament es podran establir altres deures diferents dels previstos per la Llei quan resultin imprescindibles per al compliment de les activitats de l'entitat, i sempre que respectin la naturalesa del voluntariat. A l'acord o compromís d'incorporació del voluntari, el contingut mínim del qual també detallen les lleis, s'ha de recollir aquest conjunt de drets i de deures, i també el caràcter altruista de la relació, el contingut de les funcions i activitats que desenvoluparan els voluntaris, el seu procés de formació i fins i tot la durada del compromís i les formes de desvinculació de totes dues parts (art. 7 LVExt., 12 LVLR, 11 LVCa. i 14 LVIB).

3. *Les entitats de voluntariat*

Les lleis extremeña, riojana, canària i balear també coincideixen a presentar, bàsicament, una activitat voluntària de caràcter organitzat, per la qual cosa les

organitzacions o entitats de voluntariat es constitueixen com l'element central de la regulació (art. 8 i seg. LVExt., 8 i seg. LVLR, 9 i seg. LVCCan. i 7 i seg. LVIB). I això es posa de manifest especialment perquè la relació amb les administracions públiques no es preveu amb els voluntaris considerats individualment, sinó amb les organitzacions on s'integren. Les entitats de voluntariat han d'estar constituïdes legalment, dotades amb personalitat jurídica pròpia, no tenir ànim de lucre i desenvolupar activitats a les àrees d'interès social o general que es descriuen en les lleis mateixes. En aquest concepte destaca, com a element essencial, que siguin entitats sense ànim de lucre, la qual cosa es relaciona amb la naturalesa mateixa del voluntariat, alhora que permet que qualsevol entitat, dins del marc de les no lucratives, pugui desenvolupar aquesta activitat; per tant, es tracta d'un concepte ampli. Fins i tot podríem plantejar si l'Administració autonòmica pot tenir els seus propis voluntaris, o sigui, si pot arribar a ser una entitat de voluntariat; la resposta, segons les mateixes normes, és que la col·laboració dels voluntaris amb l'Administració es prestarà preferentment a través de convenis o acords de col·laboració amb entitats privades sense ànim de lucre (*vid.*, per exemple, la disposició addicional segona LVLR; o l'art. 15 LVCCan.). Les quatre lleis afegeixen una sèrie d'obligacions que han de complir les organitzacions i que solen ser, en general, correlatives als drets del voluntaris; es mereixen destacar les dues següents, per la seva incidència en les entitats: en primer lloc, la necessitat de subscriure una pòlissa d'assegurances que cobreixi els possibles danys ocasionats, tant als mateixos voluntaris com a terceres persones, durant l'exercici de la tasca encomanada; i en

segon lloc el sotmetiment de l'organització i del funcionament de les entitats als principis bàsics democràtics. Quant als drets de les entitats, només la Llei canària s'atura a exposar-los (art. 10 LVCCan.), si bé a la resta de les lleis es desprenen del seu contingut; aquests drets consisteixen a obtenir el reconeixement de la societat per la tasca que fan, participar en tota actuació que duguin a terme les administracions relacionada amb la promoció d'activitats de voluntariat, i elaborar les seves pròpies normes de funcionament intern. Establerts els requisits i les obligacions, les lleis regulen breument els mecanismes jurídics per mitjà dels quals s'instrumenta la relació entre les entitats de voluntariat i les administracions. I en aquest punt es produeix una de les poques diferències que hi ha entre les lleis examinades, perquè es preveuen dos models diferents de l'esmentada relació jurídica. El primer, recollit a les lleis riojana i balear (art. 9 LVLR i art. 15 LVIB), considera suficient la creació d'un registre autonòmic d'entitats de voluntariat, en el qual s'inscriuran les entitats que reuneixin els requisits establerts a les mateixes lleis. El segon model, previst a les lleis extremeña i canària (art. 11 LVExt. i art. 12 LVCCan.), considera necessari que l'entitat de voluntariat obtingui una acreditació, que apareix definida a totes dues normes com l'acte pel qual l'Administració garanteix que una organització reuneix les característiques d'una entitat de voluntariat i compleix els requisits establerts legalment; un cop concedida l'acreditació, i segons aquest segon model, l'Administració inscriurà d'ofici l'entitat al Registre autonòmic d'entitats de voluntariat. Per tant, en aquest segon model, s'aplica la tècnica autoritzatòria, de la qual l'acreditació és un tipus específic,

mentre que la inscripció registral es converteix en l'acte final de la fase prèvia d'acreditació. En canvi, en el primer model, s'accentua el caràcter de control i de tutela del Registre.

4. *El foment del voluntariat*

En consonància amb els objectius que s'havien plantejat amb l'aprovació de les lleis de voluntariat per les comunitats autònomes d'Extremadura, La Rioja, Canàries i Illes Balears, s'estableix a continuació que les respectives administracions autonòmiques i locals fomentaran l'establiment de mecanismes d'assistència tècnica, cursos formatius, serveis d'informació i campanyes de divulgació, alhora que s'impulsarà la participació dels ciutadans en les entitats de voluntariat (art. 12 i seg. LVExt., 15 i seg. LVLR, 14 i seg. LVCan. i 16 i seg. LVIB). En particular, les administracions podran, dins dels canals pressupostaris habilitats a aquest efecte, concedir subvencions a les entitats de voluntariat, en atenció a l'interès dels seus programes i projectes. Tanmateix, aquestes previsions requereixen un complet desenvolupament reglamentari en el qual s'estableixin, per exemple, els requisits concrets que han de reunir les entitats i els seus programes per obtenir aquestes ajudes. Es mereix una atenció especial l'art. 17 LVLR, que reconeix la possibilitat que el temps prestat com a voluntari pugui ser convalidat pel temps de durada de la prestació social substitutòria que correspongui. I és que, efectivament, les lleis també assenyalen que es podrà atorgar incentius als mateixos voluntaris i voluntàries, si bé això serà com una mesura de reconeixement per la seva tasca solidària. Finalment, també es fixa la possible subscripció de convenis de col·laboració entre les entitats de voluntariat i l'Administra-

ció autonòmica o local; cal indicar que aquesta darrera referència es recull de forma molt breu (es poden comparar la disposició addicional primera de LVLR, la disposició addicional segona de LVCan. i els art. 16 i 17 de LVIB).

5. *L'organització administrativa del voluntariat*

La diversitat de funcions que s'ha assenyalat que tenen les administracions públiques en relació amb l'acció voluntària, i que, recopilant, serien les de concedir l'acreditació d'entitat de voluntariat, crear un registre *ad hoc* per inscriure-hi les esmentades entitats, atorgar subvencions i altres ajuts i incentius, o subscriure convenis de col·laboració, fa necessari que s'estableixi una organització administrativa específica. A això s'ha d'afegir que les mateixes lleis de voluntariat atribueixen a les administracions una sèrie d'actuacions en matèria de control, seguiment i avaluació, per tal d'examinar el compliment dels requisits fixats legalment. A més, les mateixes tasques de coordinació d'un fenomen tan extens com el del voluntariat també impliquen la necessitat de crear una organització administrativa; a aquests efectes, la resposta donada per les lleis que s'estan comentant és diversa. La llei extremenya i la riojana remetent a la mateixa organització administrativa i no creen nous òrgans administratius (compareu els art. 11 a 13 LVExt. i 10 i seg. LVLR). Per contra, la llei canària i la balear, després de detallar les competències que corresponen a les administracions autonòmica i local (art. 14 LVCan. i art. 16 i seg. LVIB), preveuen la creació d'un òrgan administratiu de caràcter col·legiat, però sense personalitat jurídica, al qual atribueixen les funcions de coordinació, planificació i promoció del voluntariat, i també la

d'assessorament sobre els assumptes que s'hi relacionen. Aquest seria el cas de la Comissió Intersectorial de Voluntariat de Canàries (art. 18 LVCan.) i el del Fòrum del Voluntariat de les Illes Balears (art. 19 LVIB). Quant a la seva composició, hi haurà representants de les administracions autonòmica i local, de les en-

titats de voluntariat, dels mateixos voluntaris i dels sindicats més representatius. Aquesta organització contrasta amb la presència, a Catalunya, d'un organisme autònom de caràcter administratiu, l'Institut Català del Voluntariat.

Josep Molleví

Lleis promulgades per les comunitats autònomes des de juliol de 1997 fins a març de 1998.

Andalusia

Llei 3/1997, d'1 de juliol, de creació de la Universitat Pablo Olavide de Sevilla (BOJA núm. 76, 3-7-97).

Llei 4/1997, de 9 de juliol, de prevenció i assistència en matèria de drogues (BOJA núm. 83, 19-7-97; BOJA núm. 99, 26-8-97).

Llei 5/1997, de 26 de novembre, del Consell Econòmic i Social d'Andalusia (BOJA núm. 141, 4-12-97).

Llei 6/1997, de 12 de desembre, de concessió de crèdit extraordinari per sufragar les subvencions a adjudicar a les formacions polítiques per les despeses electorals causades per les eleccions al Parlament d'Andalusia celebrades el 3 de març de 1996 (BOJA núm. 145, 16-12-97).

Llei 7/1997, de 23 de desembre, del pressupost de la Comunitat Autònoma d'Andalusia per al 1998 (BOJA núm. 151, 31-12-97).

Llei 8/1997, de 23 de desembre, per la qual s'aproven mesures en matèria tributària, pressupostària, d'empreses de la Junta d'Andalusia i altres entitats, de recaptació, contractació, funció pública i finances d'arrendaments i subministraments (BOJA núm. 151, 31-12-97).

Aragó

Llei 5/1997, de 3 de juliol, de creació del Col·legi Professional de Fisioterapeutes d'Aragó (BOA núm. 81, 14-7-97).

Llei 6/1997, de 3 de juliol, de creació del Col·legi Professional de Podòlegs d'Aragó (BOA núm. 81, 14-7-97).

Llei 7/1997, de 10 d'octubre, reguladora de l'Institut Tecnològic d'Aragó (BOA núm. 121, 20-10-97; BOA núm. 125, 29-10-97).

Llei 8/1997, de 30 d'octubre, de l'Estatut del consumidor i l'usuari de la Comunitat Autònoma d'Aragó (BOA núm. 125, 5-11-97).

Llei 9/1997, de 7 de novembre, de sanejament i depuració de les aigües residuals de la Comunitat Autònoma d'Aragó (BOA núm. 128, 5-11-97).

Llei 10/1997, de 17 de novembre, per la qual s'instrumenta l'aplicació del Pla estratègic del Baix Ebre aragonès i s'aproven mesures per a la seva millor execució (BOA núm. 136, 24-11-97).

Llei 11/1997, de 26 de novembre, sobre mesures urgents en matèria de personal (BOA núm. 141, 5-12-97; corr. d'err.: BOA núm. 1, 2-1-98).

Llei 12/1997, de 3 de desembre, de parcs culturals d'Aragó (BOA núm. 143, 12-12-97).

Llei 13/1997, de 15 de desembre, de modificació de la *Llei 2/1987*, de 16 de febrer, electoral de la Comunitat Autònoma d'Aragó (BOA núm. 151, 31-12-97).

Llei 14/1997, de 29 de desembre, de concessió de crèdit extraordinari, per import de 752.643.400 pessetes, per a la formalització pressupostària de diversos avançaments de tresoreria concedits a les Corts d'Aragó per import del seu pressupost dels exercicis de 1985 i 1986 (BOA núm. 151, 31-12-97).

Llei 1/1998, de 16 de febrer, sobre reclamacions tributàries a la Comunitat Autònoma d'Aragó (BOA núm. 25, 27-2-98).

Llei 2/1998, de 12 de març, de col·legis professionals d'Aragó (BOA núm. 36, 25-3-98).

Astúries

Llei 2/1997, de 16 de juliol, del Consell Social de la Universitat d'Oviedo (BOPA núm. 178, 1-8-97).

Llei 3/1997, de 24 de novembre, de la Cambra Agrària del Principat d'Astúries (BOPA núm. 271, 1-12-97).

Llei 4/1997, de 18 de desembre, sobre fixació del 33 per 100 del recàrrec sobre les quotes mínimes de l'impost sobre activitats econòmiques (BOPA núm. 300, 30-12-97).

Llei 5/1997, de 18 de desembre, d'acadèmies en l'àmbit del Principat d'Astúries (BOPA núm. 300, 30-12-1997).

Llei 6/1997, de 31 de desembre, de pressupostos generals del Principat d'Astúries per al 1998 (BOPA núm. 301, 31-12-97; BOPA núm. 35, 12-2-98; BOPA núm. 62, 16-3-98).

Llei 7/1997, de mesures pressupostàries, administratives i fiscals (BOPA núm. 301, 31-12-97; BOPA núm. 62, 16-3-98).

Llei 1/1998, de 23 de març, d'ús i promoció del bable asturià (BOPA núm. 73, 28-3-98).

Canàries

Llei 6/1997, de 4 de juny, de coordinació de policies locals (BOCa núm. 91, 16-7-97; BOCa núm. 94, 23-7-97).

Llei 7/1997, de 4 de juliol, de modificació de la *Llei 7/1995*, de 6 d'abril, d'ordenació del turisme de Canàries (BOCa núm. 91, 16-7-97).

Llei 8/1997, de 9 de juliol, canària de l'esport (BOCa núm. 92, 18-7-97).

Llei 9/1997, de 9 de juliol, de modificació de la *Llei 4/1989*, de 2 de maig, de l'Audiència de Comptes de Canàries (BOCa núm. 92, 18-7-97).

Llei 10/1997, de 9 de juliol, de modificació parcial de la *Llei 5/1996*, de 27 de desembre, de pressupostos generals de la Comunitat Autònoma de Canàries per al 1997 (BOCa núm. 92, 18-7-97).

Llei 11/1997, de 2 de desembre, de regulació del sector elèctric canari (BOCa núm. 158, 8-12-97).

Llei 12/1997, de 2 de desembre, per la qual s'aprova el pressupost de l'ens públic Radiotelevisió Canària per al 1997 (BOCa núm. 158, 8-12-97).

Llei 13/1997, de 23 de desembre, de pressupostos generals de la Comunitat Autònoma de Canàries per al 1998 (BOCa núm. 168, 29-12-97).

Llei 1/1998, de 8 de gener, de règim jurídic dels espectacles públics i activitats classificades (BOCa núm. 6, 14-1-98).

Cantàbria

Llei 4/1997, de 7 d'agost, de crèdit extraordinari per finançar obres declarades d'emergència segons acord del Consell del Govern de 9 de desembre de 1996 (BOC núm. 166, 20-8-97).

Llei 5/1997, de 6 d'octubre, de prevenció, assistència i incorporació social en matèria de drogodependències (BOC núm. 205, 14-10-97).

Llei 6/1997, de 30 de desembre, de pressupostos generals de la Diputació Regional de Cantàbria per al 1998 (BOC núm. 12 extra, 30-12-97).

Llei 7/1997, de 30 de desembre, de mesures fiscals i administratives (BOC núm. 260, 30-12-97; corr. d'err.: BOC núm. 10, 14-1-98, i BOC núm. 39, 24-2-98).

Llei 8/1997, de 30 de desembre, de modificació i adaptació de determinats preceptes de la *Llei 3/1992*, de 18 de març, de protecció dels animals (BOC núm. 260, 30-12-97).

Llei 1/1998, de 6 de febrer, de regularització del personal laboral temporal i interí de l'Administració de la Diputació Regional de Cantàbria (BOC núm. 32, 13-2-98).

Llei 2/1998, de 6 de febrer, de creació del Col·legi Professional de Protèctics Dentals de Cantàbria (BOC núm. 32, 13-2-98).

Llei 3/1998, de 2 de març, de la Cambra Agrària de Cantàbria (BOC núm. 54, 17-3-98).

Llei 4/1998, de 2 de març, del joc (BOC núm. 54, 17-3-98).

Castella i Lleó

Llei 7/1997, de 4 de juliol, de declaració de la Reserva Natural de la Vall d'Iruelas, Àvila (BOCL núm. 119, 24-6-97).

Llei 8/1997, de 8 de juliol, de col·legis professionals de Castella i Lleó (BOCL núm. 131, 10-7-97).

Llei 9/1997, de 13 d'octubre, de mesures transitòries en matèria d'urbanisme (BOCL núm. 199, 16-10-97; BOCL núm. 204, 23-10-97).

Llei 10/1997, de 19 de desembre, de turisme de Castella i Lleó (BOCL núm. 249, 29-12-97; BOCL núm. 32, 17-2-98).

Llei 11/1997, de 26 de desembre, de mesures econòmiques, fiscals i administratives (BOCL núm. 251, 31-12-97).

Llei 12/1997, de 26 de desembre, de pressupostos generals de la Comunitat de Castella i Lleó per al 1998 (BOCL núm. 251, 31-12-97).

Castella-la Manxa

Llei 4/1997, de 10 de juliol, de caixes d'estalvi de Castella-la Manxa (DOCM núm. 33, 18-7-97).

Llei 5/1997, de 10 de juliol, de mesures urgents en matèria de règim del sòl i ordenació urbana (DOCM núm. 33, 18-7-97; DOCM núm. 40, 5-9-97).

Llei 6/1997, de 10 de juliol, de finances de Castella-la Manxa (DOCM núm. 34, 25-7-97).

Llei 7/1997, de 5 de setembre, del Govern i el Consell Consultiu de Castella-la Manxa (DOCM núm. 43, 19-9-97; DOCM núm. 46, 10-10-97).

Llei 8/1997, de 5 de setembre, de reforma de la *Llei 2/1994*, de 26 de juliol, del Consell Econòmic i Social de Castella-la Manxa (DOCM núm. 43, 19-9-97).

Llei 9/1997, de 20 de novembre, de cessió d'una finca per a la construcció d'un hospital a Ciudad Real (DOCM núm. 54, 5-12-97).

Llei 10/1997, de 17 de desembre, de pressupostos generals de la Junta de Comunitats de Castella-la Manxa per al 1998 (DOCM núm. 58, 31-12-97).

Llei 11/1997, de 17 de desembre, de creació de l'empresa pública Gestió d'Infraestructures de Castella-la Manxa (DOCM núm. 58, 31-12-97).

Extremadura

Llei 10/1997, de 30 d'octubre, de reforma de la *Llei 5/1985*, de 3 de juny, d'incompatibilitats dels membres del Consell de Govern i alts càrrecs de l'Administració de la Comunitat Autònoma d'Extremadura (DOE núm. 140, 2-12-97).

Llei 11/1997, de 23 de desembre, de pressupostos generals de la Comunitat Autònoma d'Extremadura per al 1998 (DOE núm. 17, 12-2-98).

Llei 12/1997, de 23 de desembre, d'eleccions al camp (DOE núm. 17, 12-2-98).

Llei 13/1997, de 23 de desembre, reguladora de l'activitat urbanística de la Comunitat Autònoma d'Extremadura (DOE núm. 22, 24-2-98).

Llei 1/1998, de 5 de febrer, reguladora del voluntariat social a Extremadura (DOE núm. 29, 12-3-98).

Llei 2/1998, de 26 de març, de societats cooperatives d'Extremadura (DOE núm. 49, 2-5-98).

Galícia

Llei 5/1997, de 22 de juliol, d'Administració local de Galícia (DOG núm. 149, 5-8-97).

Llei 6/1997, de 31 de juliol, del Pla gallec d'estadística 1998-2001 (DOG núm. 154, 12-8-97).

Llei 7/1997, d'11 d'agost, de protecció contra la contaminació acústica (DOG núm. 159, 20-8-97; BOE núm. 237, 3-10-97).

Llei 8/1997, de 20 d'agost, d'accessibilitat i supressió de barreres a la Comunitat Autònoma de Galícia (DOG núm. 166, 29-8-97).

Llei 9/1997, de 21 d'agost, d'ordenació i promoció del turisme a Galícia (DOG núm. 167, 1-9-97).

Llei 10/1997, de 22 d'agost, de residus sòlids urbans de Galícia (DOG núm. 168, 2-9-97).

Llei 11/1997, de 22 d'agost, general de l'esport de Galícia (DOG núm. 170, 4-9-97).

Illes Balears

Llei 7/1997, de 20 de novembre, de la investigació i el desenvolupament tec-

nològic (BOCAIB núm. 148, 29-11-97).

Llei 8/1997, de 18 de desembre, d'atribució de competències als consells insulars en matèria de tutela, acolliment i adopció de menors (BOCAIB núm. 157, 20-12-97).

Llei 9/1997, de 22 de desembre, de diverses mesures tributàries i administratives (BOCAIB núm. 161, 30-12-97; BOCAIB núm. 22, 14-2-98).

Llei 10/1997, de 23 de desembre, de pressupostos generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per al 1998 (BOCAIB núm. 161, 30-12-97).

Llei 1/1998, de 10 de març, de l'Estatut dels consumidors i usuaris de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOCAIB núm. 37, 17-3-98).

Llei 2/1998, de 13 de març, d'ordenació d'emergències a les Illes Balears (BOCAIB núm. 39, 21-3-98; BOE núm. 113, 12-5-98).

La Rioja

Llei 7/1997, de 3 d'octubre, de creació de l'agència de desenvolupament econòmic de la Comunitat Autònoma de La Rioja (BOR núm. 121, 9-10-97).

Llei 8/1997, de 22 de desembre, de pressupostos generals de la Comunitat Autònoma de La Rioja per a 1998 (BOR núm. 155, 27-12-97).

Llei 9/1997, de 22 de desembre, de mesures fiscals i administratives (BOR núm. 155, 27-12-97).

Llei 1/1998, d'11 de febrer, per la qual es modifica l'article 2 de la Llei 9/1997, de mesures fiscals i administratives (BOR núm. 21, 17-1-98).

Llei 2/1998, d'11 de febrer, per a l'aprovació i autorització del Conveni de cooperació entre la Comunitat Autònoma de La Rioja i la Comunitat Foral de Navarra en matèria d'infraestructures viàries (BOR núm. 21, 17-2-98).

Llei 3/1998, de 16 de març, d'investigació i desenvolupament tecnològic de La Rioja (BOR núm. 34, 19-3-98).

Llei 4/1998, de 18 de març, del menor (BOR núm. 36, 24-3-98).

Madrid

Llei 17/1997, de 4 de juliol, d'espectacles públics i activitats recreatives (BOCM núm. 159, 7-7-97).

Llei 18/1997, d'11 de juliol, de concessió d'un crèdit extraordinari per dur a terme la campanya de vacunació contra la malaltia meningocòcica per serogrup C, a la Comunitat de Madrid (BOCM núm. 166, 15-7-97).

Llei 19/1997, de 4 de juliol, de col·legis professionals de la Comunitat de Madrid (BOCM núm. 169, 18-7-97).

Llei 20/1997, de 15 de juliol, de mesures urgents en matèria de sòl i urbanisme (BOCM núm. 249, 20-10-97).

Llei 21/1997, de 12 de novembre, per la qual s'autoritza el canal d'Isabel II a la subscripció d'accions procedents d'una ampliació de capital de l'empresa pública Madrid 112 SA (BOCM núm. 275, 19-11-97).

Llei 22/1997, de 12 de novembre, per la qual s'autoritza el canal Isabel II a l'adquisició d'accions de la societat mercantil Multipark Madrid, Societat Anònima (BOCM núm. 275, 19-11-97).

Llei 23/1997, de 19 de novembre, de creació de l'Institut Regional de Seguretat i Salut en el Treball (BOCM núm. 282, 27-11-97).

Llei 24/1997, de 26 de desembre, de pressupostos generals de la Comunitat de Madrid (BOCM núm. 309, 30-12-97).

Llei 25/1997, de 26 de desembre, de regulació del servei d'atenció d'urgències 1-1-2 (BOCM núm. 309, 30-12-97; corr. d'err.: BOCM núm. 19, 23-1-97).

Llei 26/1997, de 26 de desembre, de creació de l'Institut Madrileny d'Investigació Agrària i Alimentària (IMIA) de la Comunitat de Madrid (BOCM núm. 309, 30-12-97; BOCM núm. 19, 23-1-98).

Llei 27/1997, de 26 de desembre, de taxes i preus públics de la Comunitat de Madrid (BOCM núm. 1, 2-1-98; BOCM núm. 21, 26-1-98).

Llei 28/1997, de 26 de desembre, de mesures fiscals i administratives (BOCM núm. 1, 2-1-98).

Llei 1/1998, de 2 de març, de fundacions de la Comunitat de Madrid (BOCM núm. 57, 9-3-98).

Llei 2/1998, de 2 de març, de taxes i preus públics de la Comunitat de Madrid (BOCM núm. 57, 9-3-98).

Llei 3/1998, de 17 de març, per la qual es modifica la disposició addicional quarta de la Llei 20/1997, de 15 de juliol, de mesures urgents en matèria de sòl i urbanisme (BOCM núm. 71, 25-3-98; BOCM núm. 134, 8-6-98).

Múrcia

Llei 4/1997, de 24 de juliol, de construcció i explotació d'infraestructures

de la Regió de Múrcia (BORM núm.195, 25-08-1997).

Llei 5/1997, de 13 d'octubre, de fires de la Regió de Múrcia (BORM núm. 250, 28-10-97).

Llei 6/1997, de 22 d'octubre, sobre drogues, per a la prevenció, assistència i integració social (BORM núm. 262, 12-11-1997).

Llei 7/1997, de 29 d'octubre, de taxes, preus públics i contribucions especials (BORM núm. 276, 28-11-97).

Llei 10/1997, de 18 de novembre, de la Cambra Agrària de la Regió de Múrcia (BORM núm. 270, 21-11-97; BORM núm. 276, 2-11-97).

Llei 11/1997, de 12 de desembre, de turisme de la Regió de Múrcia (BORM núm. 14, 19-1-98).

Navarra

Llei foral 12/1997, de 4 de novembre, reguladora del Consell Escolar de Navarra o Junta Superior d'Educació i dels Consells Locals (BON núm. 136, 12-11-97).

Llei foral 13/1997, de 4 de novembre, de concessió d'un crèdit extraordinari per al Departament d'Administració Local (BON núm. 136, 12-11-97).

Llei foral 14/1997, de 17 de novembre, de disciplina turística (BON núm. 143, 28-11-97).

Llei foral 15/1997, de 2 de desembre, per la qual es concedeix un ajornament d'amortitzacions de l'avançament concedit a l'Ajuntament de Pamplona (BON núm. 149, 12-12-97).

Llei foral 16/1997, de 2 de desembre, per la qual s'estableix la Carta de capita-

litat de la ciutat de Pamplona, que dota l'Ajuntament d'un complement singular al seu règim ordinari de finançament (BON núm. 149, 12-12-97).

Llei foral 17/1997, de 2 de desembre, de concessió d'un suplement de crèdit al Departament d'Agricultura, Ganaderia i Alimentació (BON núm. 149, 12-12-97).

Llei foral 18/1997, de 2 de desembre, de concessió d'un crèdit extraordinari al Departament d'Administració Local (BON núm. 149, 12-12-97).

Llei foral 19/1997, de 15 de desembre, de vies pecuàries de Navarra (BON núm. 153, 22-12-97).

Llei foral 20/1997, de 15 de desembre, del Registre d'explotacions agràries de Navarra (BON núm. 153, 22-12-97).

Llei foral 21/1997, de 30 de desembre, de pressupostos generals de Navarra per a l'exercici de 1998 (BON núm. 157, 31-12-97).

Llei foral 22/1997, de 30 de desembre, per la qual es modifiquen parcialment els impostos sobre la renda de les persones físiques, sobre el patrimoni, sobre societats i sobre successions (BON núm. 157, 31-12-97; BON núm. 16, 6-2-98).

Llei foral 23/1997, de 30 de desembre, per la qual s'estableix la quantia i fórmula de repartiment del fons de participació de les hisendes locals en els tributs de Navarra per als exercicis pressupostaris de 1998 i 1999 (BON núm. 157, 31-12-97).

Llei foral 24/1997, de 30 de desembre, del Pla especial 1997-1999 en matèria d'infraestructures locals (BON núm. 157, 31-12-97).

Llei foral 1/1998, de 27 de març, de comptes generals de Navarra de 1996 (BON núm. 43, 10-4-98).

Llei foral 2/1998, de 27 de març, del voluntariat (BON núm. 43, 10-4-98).

Llei foral 3/1998, de 6 d'abril, de col·legis professionals de Navarra (BON núm. 47, 20-4-98; BOE núm. 131, 2-6-1998).

Llei foral 4/1998, de 6 d'abril, de la Cambra Agrària de Navarra (BON núm. 47, 20-4-98; BOE núm. 131, 2-6-1998).

Llei foral 5/1998, de 27 d'abril, de modificació de la Llei foral 2/1993, de 5 de març, de protecció i gestió de la fauna silvestre i els seus hàbitats (BON núm. 55, 8-5-98; BOE núm. 131, 2-6-1998).

Llei foral 6/1998, de 27 d'abril, per la qual es concedeix un crèdit extraordinari de 125.000.000 de pessetes per finançar l'augment de la programació territorial del centre de TVE a Navarra (BON núm. 55, 8-5-98; BOE núm. 131, 2-6-1998).

País Basc

Llei 12/1997, de 10 d'octubre, per la qual s'aprova la liquidació dels pressupostos generals de la Comunitat Autònoma del País Basc corresponents a l'exercici de 1994 (BOPV núm. 218, 13-11-97).

Llei 13/1997, de 10 d'octubre, per la qual s'aprova la liquidació dels pressupostos generals de la Comunitat Autònoma del País Basc corresponents a l'exercici de 1995 (BOPV núm. 218, 13-11-97).

Llei 14/1997, de 10 d'octubre, d'adaptació de la Llei de metodologia de determinació de les aportacions forals al finançament dels pressupostos de la Comunitat Autònoma del País Basc aplicable als exercicis 1997, 1998, 1999, 2000 i 2001 (BOPV núm. 196, 14-10-97; BOPV núm. 5, 9-1-98; BOPV núm. 10, 16-1-98).

Llei 15/1997, de 31 d'octubre, de modificació de la Llei 5/1989, de 6 de juliol, de protecció i ordenació de la reserva de la biosfera d'Urdaibai (BOPV núm. 220, 17-11-97).

Llei 16/1997, de 7 de novembre, de modificació de la Llei de la funció pública basca (BOPV núm. 221, 18-11-97; BOPV núm. 37, 24-2-98).

Llei 17/1997, de 21 de novembre, de gossos guia (BOPV núm. 237, 11-12-97).

Llei 18/1997, de 21 de novembre, d'exercici de professions titulades i de col·legis i consells professionals (BOPV núm. 237, 11-12-97).

Llei 19/1997, de 21 de novembre, de creació del Col·legi Professional de Podòlegs del País Basc (BOPV núm. 237, 11-12-97).

Llei 1/1998, de 6 de febrer, per la qual es deroga l'article 53.3 de la Llei de cosos docents de l'ensenyament no universitari de la Comunitat Autònoma del País Basc (BOPV núm. 40, 27-2-98).

Llei 2/1998, de 20 de febrer, de la potestat sancionadora de les administracions públiques de la Comunitat Autònoma del País Basc (BOPV núm. 48, 11-3-98).

Llei 3/1998, de 27 de febrer, general de protecció del medi ambient del País Basc (BOPV núm. 59, 27-3-98).

Llei 4/1998, de 6 de març, de modificació de la Llei 3/1989, de 30 de maig, d'harmonització, coordinació i col·laboració fiscal (BOPV núm. 60, 30-3-98).

Llei 5/1998, de 6 de març, de mesures urgents en matèria de règim del sòl i ordenació urbana (BOPV núm. 60, 30-3-98).

Llei 6/1998, de 13 de març, de pesca marítima (BOPV núm. 62, 1-4-98).

Llei 7/1998, de 13 de març, de modificació de la Llei per la qual es crea l'Ens Basc de l'Energia (BOPV núm. 63, 2-4-98).

País Valencià

Llei 6/1997, de 4 de desembre, de consells i col·legis professionals de la Comunitat Valenciana (DOGV núm. 3138, 9-12-97)

Llei 7/1997, de 9 de desembre, de foment i coordinació de la investigació científica i del desenvolupament tecnològic de la Comunitat Valenciana (DOGV núm. 3141, 12-12-97).

Llei 8/1997, de 9 de desembre, d'horaris comercials de la Comunitat Valenciana (DOGV núm. 3141, 12-12-97).

Llei 9/1997, de 9 de desembre, de creació de l'Institut Cartogràfic Valencià (DOGV núm. 3141, 8-1-1998).

Llei 10/1997, de 16 de desembre, de taxes per inspeccions i controls sanitaris d'animals i els seus productes (DOGV núm. 3145, 18-12-97; DOGV núm. 3186, 18-2-98).

Llei 11/1997, de 16 de desembre, de cambres oficials de comerç, indústria i navegació de la Comunitat Valenciana (DOGV núm. 3145, 18-12-97).

Llei 12/1997, de 23 de desembre, de taxes de la Generalitat Valenciana (DOGV núm. 3151, 29-12-97).

Llei 13/1997, de 23 de desembre, per la qual es regula el tram autonòmic de l'Impost sobre la renda de les persones físiques i la resta de tributs cedits (DOGV núm. 3153, 31-12-97; DOGV núm. 3186, 18-2-98).

Llei 14/1997, de 26 de desembre, de mesures de gestió administrativa i financera i d'organització de la Generalitat (DOGV núm. 3153, 31-12-97; corr. d'err.: DOGV núm. 3160, 13-1-98, i núm. 3186, 18-2-98).

Llei 15/1997, de 29 de desembre, de pressupostos de la Generalitat Valenciana per a l'exercici de 1998 (corr. d'err.: DOGV núm. 3186, 18-2-98).

